

Формування освітнього простору Школи автентичного навчання

Сергій ЩЕРБИНА,

директор Ватутінської спеціалізованої школи I–III ступенів №1
Ватутінської міської ради Черкаської області

Відповідно до державної політики у сфері освіти перед педагогами постає завдання забезпечення умов для інтелектуального, соціального, духовно-морального та фізичного розвитку учнів з метою виховання конкурентоспроможних особистостей, які затребувані на сучасному ринку праці та здатні сповна реалізуватися в дорослому житті.

За експертними оцінками, найуспішнішими на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які прагнуть навчатися впродовж життя, здатні критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими життєвими компетентностями [2].

З огляду на зазначене, педагогічний колектив Ватутінської спеціалізованої школи I–III ступенів №1 Ватутінської міської ради працює над розробленням моделі навчального закладу «Школа автентичного навчання», що відображає ідеї забезпечення якості освіти на основі розширення освітніх можливостей учнів.

Така модель базується на положеннях автентичного навчання, концептуалізованих у доробках С'юзен Аскью, Стіва Ревінгтона, Тері Хейк та інших зарубіжних дослідників. Ми розвиваємо ці ідеї в умовах української освітньої системи, оскільки вважаємо, що саме автентичне навчання допоможе подолати прірву між освітою і життям. Це школа реального життя: діти досліджують, обговорюють і осмислено конструюють ідеї і зв'язки в контексті проблем реального світу, створюють проекти, які є актуальними для них. Автентичне навчання пов'язує навчальний матеріал з питаннями і проблемами сьогодення, із використанням набутих компетентностей у реальному житті та застосуванням їх поза школою.

Ці ідеї постали з концепції «навчання через діяльність», яку запропонував Джон Дьюї. Він визначив основні принципи діяльнісного підходу в освіті: урахування інтересів учнів; учіння шляхом поєднання процесів пізнання та діяльності; пізнання і знання як результат подолання труднощів; вільна творча робота і співпраця [1]. Американський педагог С'юзен Аскью з опертям на згадану концепцію сформулювала положення автентичної педагогіки:

1. Справжніми досягненнями учнів вважають ті інтелектуальні та практичні надбання, які мають сенс, тобто є важливими і значущими як для учня,

так і для суспільства (наприклад, успішна особистість на сучасному ринку праці).

2. Автентичним навчання є тоді, коли вчитель володіє інформацією про індивідуальні освітні потреби та потенційні можливості учнів і проектує навчання на основі цих знань.

3. Засвоєння інформації, накопичення та систематизація знань, активне опанування досвіду та інші особистісно значущі освітні процеси мають спрямовувати на формування концептуально цілісної системи знань учня про реальне життя [7].

Означені ідеї розвинув у своїй педагогічній практиці американський вчитель-інноватор Стів Ревінгтон. На його думку, автентичне навчання – це навчання у реальному житті; це стиль навчання, який заохочує учнів створювати значущий, корисний продукт для спільного використання. Роль педагога полягає у забезпеченні мотивації учнів до активної пізнавально-практичної діяльності, у розробленні критеріїв для оцінювання результатів, підготовці необхідних ресурсів, плануванні спільної взаємодії та її підтримці з тим, аби сприяти успіху кожного учня. Інформацію про навчальну діяльність збирають та систематизують у портфоліо. Отже, учитель виконує роль менеджера подій, а процеси набувають визначальної сили [5].

Педагогічною знахідкою Стіва Ревінгтона є організація навчання на основі моделювання, яке здійснюється шляхом імітування реальних ситуацій і навколишнього середовища за допомогою цифрових технологій, використання навчального відео та інтерактивних навчальних матеріалів, а також рольових ігор [там само].

Заслужують на увагу принципи автентичного навчання, обґрунтовані у працях М. Ломбарді [4], Х. Тері [8], Д. Херінгтона та Л. Кервіна [9]:

- навчальна інформація має бути актуальною та максимально наближеною до реального життя;
- навчальні завдання – компетентнісно-орієнтованими, пов'язаними із застосуванням здобутих знань у реальній практиці;

- розвиток усіх учасників освітнього процесу – доступним, випереджальним та неперервним;
- проектна діяльність – практикоспрямованою та орієнтованою на перспективу;
- оцінювання результатів освітньої діяльності – компетентнісним;
- організація освітньої діяльності – на основі співпраці та взаємодії всіх учасників, а також рефлексії здобутих результатів.

На основі цих принципів визначено концептуальні засади інноваційного розвитку Ватутінської спеціалізованої школи I–III ступенів №1 як «Школи автентичного навчання», а також її мета – розвиток особистості, яка здатна знайти себе в сучасному житті та змінити його на краще.

Наш навчальний заклад – це:

- школа випереджального розвитку, в якій сповідають ідеї поваги до учня, вчителя, батьків, співробітників; створено сучасну систему оцінювання якості освіти, що забезпечує достовірною інформацією всіх споживачів; гарантовано неперервний професійний розвиток педагогічних працівників;
- центр взаємодії з батьками і місцевим співтовариством, установами культури, охорони здоров'я, спорту, дозвілля, іншими організаціями соціальної сфери;
- осередок міжнародного співробітництва, зокрема партнерства зі школами світу у рамках програми Schoolsonline (Британська рада), участі у міжнародних освітніх проектах (e-twinning, gosamps, innovativeschools` community) та міжнародних програмах обміну (Flex);
- освітнє середовище із сучасною інфраструктурою та засобами навчання.

Інноваційний розвиток нашого навчального закладу пов'язаний з реалізацією таких підходів: *компетентнісного* (розвиток здатності встановлювати й реалізовувати зв'язок між «знанням – умінням» і реальною життєвою ситуацією); *особистісно орієнтованого* (розкриття освітнього потенціалу кожного учня та забезпечення на цій основі індивідуальних траєкторій розвитку), *діяльнісного* (спрямування освітнього процесу не на накопичення учнями знань з певного предмету, а на становлення особистості, її «самобудівництво» під час діяльності у предметному світі (А. Леонтьєв, [3]); нові знання не даються в готовому вигляді, натомість організовується активна пізнавальна взаємодія), *інтегративного* (розвиток умінь осмислювати зв'язки між різними поняттями, науковими галузями, контекстами та формування на цій основі цілісної системи знань), *конструктивістського* (опанування знань шляхом самостійного дослідження, розвиток критичного мислення та відображення набутих знань в умовах реального життя), *інтенційного* (формування в учнів певного ставлення до самого навчального процесу, високого рівня самоусвідомлення, розуміння особистих навчальних потреб, уміння

виокремити для себе певну освітню мету, яка є провідною і пов'язує віддалені цілі з фрагментарним навчальним досвідом).

Успішність автентичного навчання учнів забезпечуватимуть різні форми змішаного навчання, а саме: урочна система в контексті автентичного навчання, дистанційне навчання, самостійна та індивідуальна діяльність учнів.

Урочна система в контексті автентичного навчання. Перевагу надають активним та інтерактивним формам проведення навчальних занять; уроки – ділова гра, уроки – прес-конференції, уроки-змагання, уроки-консиліуми, уроки-твори, уроки-винаходи тощо. Для них характерні максимальна цільність, насиченість різними видами пізнавальної діяльності, зокрема самостійної діяльності, використання програмованого і проблемного навчання, міжпредметних зв'язків, усунення переважаності учнів.

Дистанційне навчання в контексті автентичного навчання. Його реалізують у формі Віртуальної школи розширених освітніх можливостей на основі використання платформи «G Suit for education». Ця Віртуальна школа є системою, що надає учням можливість опанувати теми з будь-якого предмета згідно зі своїми здібностями та уподобаннями у зручний для них час. Вона охоплює центри особистісного зростання: факультативи, спецкурси, елективні курси, занурення в окремі теми, участь у Малій академії наук, школі олімпійського резерву, міжнародному співробітництві.

У рамках Віртуальної школи розширених освітніх можливостей організовують створення учнями медіапродуктів із використанням будь-якої кількості цифрових інструментів, а також Портфолію, у яких вони відображають власні освітні досягнення та встановлюють зв'язок здобутих знань і пізнавального досвіду в контексті реального світу.

Взаємооцінювання навчальних досягнень учні здійснюють за допомогою програм «CPR» (Calibratedpeerreview), «Wiki», «G Suit for Education», які уможливають облік змін, дають змогу учням швидше налагоджувати зворотний зв'язок, залишаючи та отримуючи роботи і коментарі онлайн [6].

Самостійна та індивідуальна освітня діяльність учнів. Школа автентичного навчання виконує консалтінго-інформативну функцію. Учні використовують освітні та наукові ресурси мережі Інтернет. Поглиблене вивчення англійської мови у школі забезпечує використання світової наукової цифрової бібліотеки NSDL. Діти мають можливість обирати для опанування міжнародні онлайн-курси, брати участь у світових вебінарах, конференціях та інтернет-семінарах.

Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення Школи автентичного навчання ґрунтується на створенні необхідних для якісної освіти навчальних ресурсів педагогічним

колективом – з одного боку, та тісній співпраці з державним, комерційним та некомерційним секторами – з другого.

Ефективне функціонування Школи автентичного навчання неможливе без формування якісно нового типу педагога. Учитель такої школи – це дослідник, практик, співтворець, який володіє навичками XXI століття та навчається впродовж життя, адже неперервний професійний розвиток учителя – запорука якості освіти [5].

Отже, наш навчальний заклад як «Школа автентичного навчання» прагне забезпечити: для учнів – розширені освітні можливості; для батьків – якісну освіту дітям; для педагогів – неперервний професійний розвиток. Це здійснюється шляхом широкого застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, дієвого соціального партнерства школи з державними й громадськими організаціями та установами, оптимізації інформаційного обміну школи з іншими освітніми та науковими установами, активізації співпраці з міжнародними освітніми організаціями.

Література

1. Дьюї Д. Демократія і освіта / Д. Дьюї. – Львів: Літопис, 2003. – 294 с.
2. Концепція інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://undip.org.ua/photo/konceptsiya_innovaciynogo_rozvytku_ZNZ.pdf
3. Методологічні підходи до організації діяльності сучасного закладу освіти: зб. статей / авт. кол.; за заг. кер. Г. А. Назаренко. – Черкаси: ЧОІПОПП, 2017. – 88 с.
4. *Authentic Learning for the 21st Century: An Overview* By Marilyn M. Lombardi May 2007. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://net.educause.edu/ir/library/pdf/eli3009.pdf>
5. *Defining Authentic Learning* by Steve Revington. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://authenticlearning.weebly.com>
6. *Educational Broadcasting Corporation. Inquiry-based Learning.* – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.thirteen.org/edonline/concept2class/inquiry/>
7. *Feedback for learning theories* (Askew & Lodge, 2000). – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.citeulike.org/user/pdessus/article/11465523>
8. *Heick Terry. Tomorrow's Learning Today: 7 Shifts To Create A Classroom Of The Future.* – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.teachthought.com/terry-heick/shift-learning-the-7-most-powerful-ideas-shifts-in-learning-today/>
9. *Herrington, J. and Kervin L. Authentic learning supported by technology: 10 suggestions and cases of integration in classrooms.* – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.657.1044&rep=rep1&type=pdf>
10. *Herrington, J. and Oliver, R. (2000) An instructional design framework for authentic learning environments. Educational Technology Research and Development, 48 (3), pp. 23–48.* – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://>

researchrepository.murdoch.edu.au/id/eprint/5251/1/An_instructional_design%28authors%29.pdf

Анотації

Сергій ЩЕРБИНА

Формування освітнього простору Школи автентичного навчання

У статті репрезентовано модель навчального закладу «Школа автентичного навчання». Розглянуто характерні особливості цього навчання, яке пов'язує навчальний матеріал із проблемами реального життя, практичним використанням отриманих знань і вмінь та застосуванням їх поза школою. Зазначено, що ідея належить американським педагогам С. Аскью, С. Ревінгтон та Т. Хейк. Обґрунтовано реалізацію цієї ідеї в умовах української освітньої системи як основи інноваційного розвитку навчального закладу.

Ключові слова: автентичне навчання, модель навчального закладу, інноваційний розвиток.

Сергей ЩЕРБИНА

Формирование образовательного пространства Школы аутентичного обучения

В статье представлена модель учебного заведения «Школа аутентичного обучения». Рассмотрены характерные особенности этого обучения, которое связывает учебный материал с проблемами реальной жизни, практическим использованием полученных знаний и умений. Указано, что идея аутентичного обучения предложена американскими педагогами С. Аскью, С. Ревингтоном и Т. Хэйком. Обоснована реализация этой идеи в условиях украинской образовательной системы как основы инновационного развития учебного заведения.

Ключевые слова: аутентичное обучение, модель учебного заведения, инновационное развитие.

Sergiy SHCHERBYNA

Formation of educational space of School of authentic training

The article presents a creative model of educational institution «School of authentic training». It deals with the characteristics of authentic training that links the educational material with the problems of real life, practical use of the knowledge and skills inside. The basic idea is to interest students in that they are learning and to motivate them in researching new ideas and acquirement of new skills. The idea of authentic training belongs to American teachers S. Askew, S. Revington and T. Heik. Develops this idea in the Ukrainian educational system as the basis for innovative development of his schools.

Keywords: authentic training, model of educational institution, innovative development.